

การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

เพื่อให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการตอบสนองการพัฒนาประเทศ และให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รัฐบาลจึงได้นำแนวคิดของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือ Good Governance มาใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติราชการ และได้ตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่ง QA NEWS เห็นว่าเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของสถาบัน จึงสรุปมานำเสนอ

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้กำหนดไว้ในมาตราที่ 6 หมวดที่ 1 การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

1. เกิดประโยชน์สูงสุดของประชาชน
2. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
3. มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
4. ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
5. มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์
6. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก และได้รับการตอบสนองความต้องการ
7. มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

ขอบเขตการดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกานี้ ครอบคลุมถึงส่วนราชการ ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานอื่นที่ปฏิบัติงานในกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานอื่นของรัฐที่อยู่ในกำกับของราชการฝ่ายบริหาร แต่ไม่รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพระราชกฤษฎีกา ได้กำหนดแนวทางการบริหารราชการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไว้ ดังนี้

การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน

การปฏิบัติราชการต้องมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ความสงบและปลอดภัยของสังคมส่วนรวม ตลอดจนประโยชน์สูงสุดของประเทศ โดยถือว่าประชาชนเป็นศูนย์กลางที่จะได้รับการบริการจากรัฐ

1. การกำหนดภารกิจต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และสอดคล้องกับแผนนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา
2. การปฏิบัติภารกิจต้องเป็นไปโดยซื่อสัตย์สุจริต ตรวจสอบได้ และมุ่งให้เกิดประโยชน์สุขทั้งระดับประเทศและท้องถิ่น
3. มีการศึกษาวิเคราะห์ผลดี ผลเสียให้ครบทุกด้าน
4. กำหนดขั้นตอนการดำเนินการที่โปร่งใส มีกลไกตรวจสอบการดำเนินการ
5. มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และตรวจสอบความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ และปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการให้เหมาะสม
6. ในกรณีที่เกิดปัญหาและอุปสรรคให้ดำเนินการแก้ไขโดยเร็ว

การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

การปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ทุกส่วนราชการต้องจัดทำแผนปฏิบัติราชการล่วงหน้า โดยต้องกำหนดรายละเอียดของขั้นตอน ระยะเวลา และงบประมาณที่จะต้องใช้ เป้าหมายของภารกิจ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ และตัวชี้วัดความสำเร็จของภารกิจ มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติ

1. ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในภารกิจที่มีความเกี่ยวข้องหรือต่อเนื่องกันหลายส่วนราชการกำหนดแนวทางปฏิบัติราชการ เพื่อให้เกิดการบริหารราชการแบบบูรณาการร่วมกัน และให้การสนับสนุนการปฏิบัติราชการของผู้ว่าราชการจังหวัด หรือหัวหน้าคณะผู้แทนในต่างประเทศ เพื่อให้การบริหารราชการแบบบูรณาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ให้ส่วนราชการส่งเสริม พัฒนาความรู้ความสามารถ และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการให้เป็นบุคลากรที่มี

ประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อพัฒนาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

3. ให้มีการจัดทำความตกลงเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

4. ให้คณะรัฐมนตรีจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน 4 ปีภายใน 90 วัน หลังจากแถลงนโยบายต่อรัฐสภา และมีผลผูกพันที่จะต้องดำเนินการจัดทำภารกิจให้เป็นไปตามแผนบริหารราชการแผ่นดินนั้น

5. ให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ โดยจัดทำเป็นแผน 4 ปี ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับแผนการบริหารราชการแผ่นดิน และให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี โดยให้ระบุนโยบายการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ เป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงาน รวมทั้งประมาณการรายได้และรายจ่ายและทรัพยากรอื่นที่จะต้องใช้จ่าย เสนอต่อรัฐมนตรีเพื่อความเห็นชอบและจัดสรรงบประมาณ ในกรณีที่ส่วนราชการไม่ได้นำเสนอแผนการปฏิบัติราชการ หรือมิได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี จะไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณ และเมื่อสิ้นปีงบประมาณให้จัดทำรายงานแสดงผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติราชการประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

6. การโอนงบประมาณหรือการปรับแผนปฏิบัติราชการจะกระทำได้ในกรณีภารกิจไม่อาจดำเนินการตามวัตถุประสงค์ หรือหมดความจำเป็นหรือไม่เป็นประโยชน์ โดยจะต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี และดำเนินการปรับแผนการบริหารราชการแผ่นดินให้สอดคล้องกันด้วย

สำหรับแนวทางการบริหารราชการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเรื่องอื่น ๆ จะได้นำมาเสนอในฉบับต่อไป

QA ใน สจพ.

สรุปผลการประเมินการดำเนินงานประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน

ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษาได้ประเมินการดำเนินงานประเมินคุณภาพการศึกษาภายในหน่วยงานระดับคณะ ปีการศึกษา 2545 ซึ่งได้ดำเนินการในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2546 โดยให้กรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาประเมินความเหมาะสมของการดำเนินงาน ในด้านความเหมาะสมของคณะกรรมการ และความเหมาะสมของกระบวนการประเมิน โดยใช้แบบประเมินแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ จากผู้ประเมินจำนวน 84 คน

ได้รับแบบประเมินกลับมาจำนวน 46 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 54.76 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย พบการประเมิน สรุปได้ ดังนี้

ความเหมาะสมของคณะกรรมการ พบว่า คณะกรรมการมีความรู้ความสามารถในการประเมินคุณภาพการศึกษา มีความสามารถในการวิเคราะห์รายงานการประเมินตนเอง การตัดสินผลการประเมิน และการให้ข้อเสนอแนะและข้อมูลป้อนกลับในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเป็น 3.76, 3.65, 3.69 และ 3.53 ตามลำดับ) คุณสมบัติของกรรมการ และจำนวนกรรมการในคณะกรรมการมีความเหมาะสมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเป็น 3.76 และ 4.02 ตามลำดับ)

ในด้านกระบวนการประเมิน พบว่า การประสานงานของคณะกรรมการในการประชุม จำนวนวันในการตรวจเยี่ยม และการให้ความร่วมมือของหน่วยงานมีความเหมาะสมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเป็น 3.67, 3.60 และ 4.18 ตามลำดับ) ส่วนช่วงเวลาในการตรวจเยี่ยมมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเป็น 3.45)

นอกจากนั้น ในวันที่ 31 มีนาคม 2547 ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษาได้จัดสัมมนากรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในประจำปีการศึกษา 2545 เพื่อสรุปปัญหาการดำเนินงานประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน และหาแนวทางแก้ไข มีผู้เข้าสัมมนาจำนวน 66 คน ผลการสัมมนา พบว่า การดำเนินงานประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ปีการศึกษา 2545 มีปัญหาดังนี้

1. การจัดส่ง SAR ของหน่วยงานไม่เป็นไปตามที่กำหนด
2. การเขียน SAR ขาดความเชื่อมโยง ภาษาที่ใช้ไม่ชัดเจน ข้อมูลคลาดเคลื่อน
3. การจัดทำเอกสาร หลักฐานอ้างอิงไม่ครบถ้วน ไม่เป็นระบบ และการอ้างอิงไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาที่รับการประเมิน
4. ความเข้าใจเรื่องตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินไม่ตรงกัน
5. ตัวบ่งชี้และเกณฑ์ประเมินไม่เหมาะสม ไม่สามารถปฏิบัติได้ (สำหรับบางหน่วยงาน)
6. บางหน่วยงานไม่ได้ใช้เกณฑ์กลาง และเกณฑ์ประเมินไม่ได้เป็นลักษณะ PDCA
7. คณะผู้ประเมินมีเวลาไม่ตรงกัน มีภาระงานมาก เวลางว่างของคณะกรรมการ และหน่วยงานไม่ตรงกัน
8. ผู้ประเมินมีความแตกต่างกันในด้านความรับผิดชอบ คุณภาพ ประสบการณ์ ความรู้ และแนวทางการประเมิน